

FSF:s företagsklimatindex 2007

Olika kommuner har olika förutsättningar. FSF:s företagsklimatindex 2007 visar vilka kommuner som överpresterar, underpresterar respektive presterar som förväntat.

Överpresterare: *bättre företagsklimat än kommunen har förutsättningar för.*

Underpresterare: *sämre företagsklimat än kommunen har förutsättningar för.*

Normalpresterare: *företagsklimatet motsvarar kommunens förutsättningar.*

Forum för småföretagsforskning, FSF

Förord

Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet är en ambitiös och omfattande undersökning som fått stor genomslag bland Sveriges kommuner och beslutsfattare.

Undersökningen har dock utsatts för en del kritik och kan sägas innehålla en del brister. Dessa handlar om att kommuners placeringar i rankingen inte enbart styrs av de egna besluten utan också av hur andra kommuner agerar. Annan kritik handlar om att det är svårt för kommuner med dåliga förutsättningar att få en bra placering i rankingen.

För första gången presenterar nu Forum för Småföretagsforskning, FSF, ett alternativt index om det kommunala företagsklimatet 2007. Indexet rankar svenska kommuners företagsklimat, korrigerat för deras olika förutsättningar. De kommuner som placerar sig högt i FSF:s index har ett bättre företagsklimat än vad man kunnat förvänta sig utifrån deras förutsättningar. De med en lägre placering borde, givet sina förutsättningar, ha ett bättre företagsklimat.

I undersökningen har FSF bedömt landets alla 290 kommuner och vi hoppas härmed kunna sätta fokus på kommunernas väldigt olika förutsättningar att skapa ett positivt företagsklimat.

Vissa kommuner arbetar i uppförsbacke genom att avståndet till marknaden är stort eller att kostnaden för äldreomsorgen är hög. Här har företrädare för kommunen ett sämre utgångsläge i arbetet med att åstadkomma ett gott företagsklimat. Möjligheten att kommunen placerar sig högt i någon rankinglista är också sämre. I andra kommuner, där förutsättningarna är goda, har dess företrädare ett mer gynnsamt utgångsläge att skapa ett gott företagsklimat.

Självklart finns det en mängd mått som kan beskriva förutsättningar för en kommun och det kan diskuteras vilka faktorer som bäst beskriver förutsättningarna för ett gott företagsklimat. I denna studie har befintliga mått från Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet använts som bas.

Vår förhoppning är att diskussionen om företagsklimatet kan föras utifrån ett bredare perspektiv som också omfattar kommunens förutsättningar för ett gott företagsklimat, och att detta också lyfts fram i bedömningar av det lokala företagsklimatet framöver.

FSF:s företagsklimatindex ger många mindre kommuner revansch för låga placeringar i Svenskt Näringslivs index. De 25 högst placerade kommunerna i FSF:s index har alla färre än 25 000 invånare. Ändå upplever företagarna i dessa kommuner att företagsklimatet är mycket bra. Alla Sveriges småkommuner hamnar dock inte högt på rankingen.

Vad som utmärker företagsklimatet i de framgångsrika småkommunerna har inte undersökts i denna granskning, men bör bli föremål för framtida forskning.

Anna Kremel och Anders Lundström
Forum för Småföretagsforskning

Sammanfattning

- FSF:s företagsklimatindex syftar till att bredda debatten och synliggöra att företrädare för kommuner arbetar utifrån mycket varierande förutsättningar för att förbättra företagsklimatet. Företagares åsikter om företagsklimatet är också olika och intressant nog finns inget samband mellan deras uppfattning av företagsklimatet och kommunernas faktiska förutsättningar.
- FSF:s index baseras på Svenskt Näringslivs studie av företagsklimatet i Sveriges kommuner, men FSF står ensamt för de slutsatser som presenteras i denna rapport. De basfaktorer som utgör de grundläggande förutsättningarna består av värden för marknadsförsörjning, kommunalskatt, entreprenader, högre utbildning, nyföretagande och företagande.
- FSF:s index omfattar alla Sveriges 290 kommuner. Den kommun som presterat bäst får nummer 1 och den kommun som presterat sämst får nummer 290.
- Kommuner som har dåliga förutsättningar för ett gott företagsklimat men där företagarna upplever företagsklimatet som positivt är vinnare i FSF:s index. Dessa kommuner överpresterar. Trots dåliga förutsättningar uppfattar företagarna i kommunen företagsklimatet som positivt.
- Samtliga 25 bäst placerade kommuner i FSF:s företagsklimatindex har färre än 25 000 invånare. Indexet kan sägas vara småkommunernas revansch. Bästa kommun är Gagnef, följt av Mönsterås och Kristinehamn.
- De kommuner där förutsättningarna är goda men där åsikterna om företagsklimatet från företagare är dåliga kan sägas vara underpresterare. Trots att kommunens faktiska förutsättningar för ett gott företagsklimat är gynnsamma, är kommunens företagares åsikter om företagsklimatet relativt negativa.
- Den sämst placerade kommunen i FSF:s företagsklimatindex är Ekerö, följt av Värmdö och Simrishamn. Av de tio sämst placerade kommunerna återfinns sju i Stockholms län. Företagare i Stockholm uppfattar företagsklimatet som dåligt, trots de goda faktiska förutsättningarna.
- FSF:s företagsklimatindex bygger på uppgifter från Svenskt Näringslivs företagsklimatrankning, men det finns inte några likheter i hur kommunerna placerar sig i de båda indexen. Skillnaden är att FSF:s företagsklimatindex relaterar hur kommunernas företagsklimat upplevs utifrån kommunernas förutsättningar. Jämfört med Svenskt Näringslivs index hamnar de kommuner som ”presterar över sina förutsättningar” högt i FSF:s index, medan de som ”underpresterar” hamnar lågt.

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund.....	5
1.1.	<i>Studier om småföretagande</i>	6
1.2.	<i>Kommunerna arbetar främst med expansionsstrategi</i>	7
	Låg kännedom om lokalt företagsklimat.....	7
	Olika förutsättningar i kommunerna.....	7
	Förutsättningar och åsikter.....	7
1.3.	<i>Index och rankningar</i>	9
	Svenskt Näringslivs ranking.....	9
	Årets Företagarkommun.....	9
	Global Entrepreneurship Monitor.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
	Årets tillväxtkommun.....	9
	Andra undersökningar.....	9
2.	FSF:s index.....	10
2.1.	<i>Metod</i>	10
2.2.	<i>Bäst placerade kommuner</i>	12
	Små kommuner i toppen.....	12
2.3.	<i>Sämst placerade kommuner</i>	13
	Stockholm i botten.....	13
2.4.	<i>Störst avvikelse mellan FSF:s och Svenskt Näringsliv företagsklimatindex</i>	14
	Trosa kommun avviker mest.....	14
2.5.	<i>Vinnare i respektive län</i>	15
2.6.	<i>Avslutande diskussion</i>	16
3.	Bilaga.....	17
3.1.	<i>FSF:s index</i>	17
3.2.	<i>Länsfördelning</i>	23
4.	Källförteckning.....	32

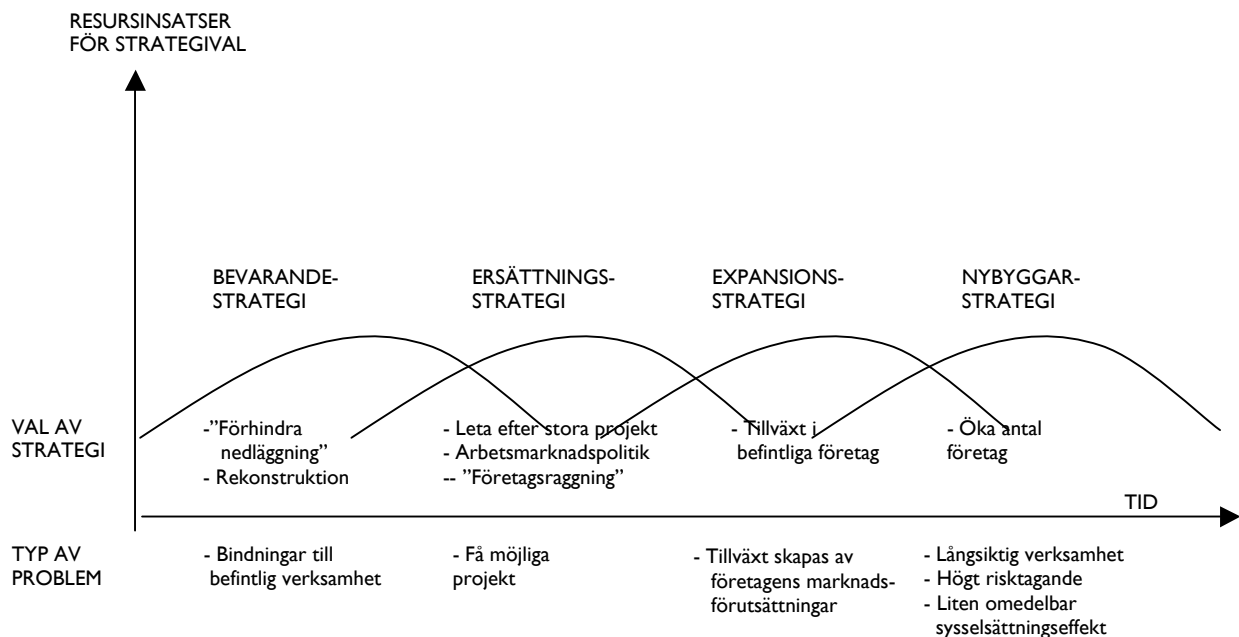
1. Bakgrund

Det lokala företagsklimatet spelar roll, inte minst för småföretagen. Varför och hur företagsklimatet spelar roll kräver dock sin förklaring, vilket ges i denna inledande bakgrund.

I dag arbetar en övervägande del av svenska län med insatser för att främja nyföretagande och småföretagsutveckling i syfte att skapa ett mer dynamiskt näringsliv, exempelvis inom ramen för Regionala tillväxtprogram (RTP). Det kan handla om att främja nätverk och kluster, att förenkla regelverk eller att skapa enklare kontaktvägar mellan företagare och kommunala beslutsfattare. Eftersom de flesta svenska företag är små vänder sig också de företagsfrämjande insatserna lokalt och regionalt ofta till dessa företag eller till blivande företagare.

De senaste åren har förenklade regelverk och minskade administrativa bördor för företagen alltmer hamnat i fokus, snarare än olika former av stöd. Tidigare erfarenheter från kommunernas sida av att satsa på andra strategier har inte varit speciellt framgångsrika. Under 1980-talet i samband med företagsnedläggningar uppkom ett antal möjliga strategier för berörda kommuner att agera. Se nedanstående figur.

Figur 1. Strategier vid lokala sysselsättningskriser

Referens: Lundström et al, SIND 1984:3, reviderad figur

Strategier som används idag för att utveckla regionen/kommunen handlar mycket om de att bedriva en expansionsstrategi. I figuren visas även att dessa typer av strategi är mer långsiktig till sin natur och sällan ger resultat på kort sikt. Detta skulle tyda på att arbete med att skapa ett gynnsamt företagsklimat till stora delar är ett långsiktigt arbete om man vill nå resultat i form av fler växande företag. Möjligen är en anledning till ett vikande intresse för arbete med nya företag att en sådan strategi är ännu mer långsiktig till sin natur.

Sammantaget pågår en rad olika aktiviteter i kommuner och regioner för att främja utvecklingen av gynnsamma miljöer. Forskningen är relativt omfattande kring i vilka former olika företagsfrämjande insatser kan ske medan kunskapen om insatsernas resultat och effekter är mycket begränsad¹. I det här sammanhanget kan det vara intressant att nämna dels att tidigare svensk forskning visat att företagens utbyte med offentligt finansierade företagsfrämjande strukturer är relativt begränsat², dels att internationell forskning visat att det inte är uppenbart vilken betydelse som formella regelverk har för att etablera gynnsamma miljöer³.

1.1. Studier om småföretagande

Mot bakgrund av att det finns begränsat med forskningsbaserade studier kring små företag (speciellt mikroföretag), och att många företagsfrämjande insatser vänder sig till just dessa företag, finns ett behov av att fördjupa kunskaperna om och belysa vad som påverkar eller inte påverkar företagens utveckling, tillväxt och förnyelse. Företagens utveckling påverkas av hur de är invävda i olika strukturer och affärsnätverk.

Johannisson⁴ har bland annat studerat nätverkens betydelse och beskriver vad han kallar ”social inbäddning av ekonomisk verksamhet i en lokal/regional miljö”. Det handlar om ekonomiskt utbyte mellan affärspartners, hur enskilda företag fungerar som noder i lokala nätverk, nätverk av förbindelser mellan ekonomiska och sociala institutioner samt det lokala och kulturella sammanhanget⁵.

Andra forskare som exempelvis Ramström⁶ har lyft fram faktorer som företagarens bakgrund och ambitioner, skillnader mellan olika branscher och vilken roll företagen spelar på marknaden. I analyser av förutsättningar för utveckling i mikroföretag är det också viktigt att reflektera kring företagens geografiska läge och konkurrenssituation.

I FSF:s studie ”Företagsklimatets betydelse för utveckling, tillväxt och förnyelse i mikroföretag”⁷, görs ett försök att besvara frågan hur mikroföretagare inom tillverknings- och upplevelsebranschen ser på sin egen verksamhet och sina relationer till olika offentliga organisationer, framförallt kommunernas och deras näringspolitiska verksamhet. Studien omfattar 14 kommuner lokaliserade i sju regioner och är ett brett urval, från Göteborg till Pajala. Ett så kallat multimetodologiskt perspektiv användes som bl.a. omfattade genomgång av kommunal statistik, enkäter och djupintervjuer samt lokala och regionala seminarier.

---

¹ Se exempelvis Boter & Lundström (2005) *SME perspectives on business support services: The role of company size, industry and location*, Journal of Small Business and Enterprise Development Volume 12 Number 2 eller Lundström et al (1998) *Svensk småföretagspolitik – Struktur, resultat och internationella jämförelser*, FSF 1998:8

² Lundström & Boter (2005) Ibid.

³ Se exempelvis Capelleras m fl (2005) eller Birch m fl (2000) *Entrepreneurial Hot Spots*

⁴ Se exempelvis Johannisson et al (1994) *Beyond anarchy and organization: entrepreneurs in contextual networks*. SIRE Working Paper 1995:1

⁵ Se exempelvis Johannisson (2002) *Entreprenörskapets regionala organisering – bortom storskalighet och teknologi*. Ingår i Aronsson & Johannisson red (2002) *Entreprenörskapets dynamik och regionala förankring*. Växjö University Press.

⁶ Se exempelvis Ramström & Norling (1997) *Småföretagen och deras vänner. Stödmönster och nätverk för företagen i Stockholms län*, Länsstyrelsen i Stockholms län. Enheten för regional utveckling. Rapport 1997:02

⁷ Se Anders Lundström, Anna Kremel & Eva-Britt Hult, *Företagsklimatets betydelse för utveckling, tillväxt och förnyelse i mikroföretag – huvudrapport*, FSF 2007:2.

1.2. Kommunerna arbetar främst med expansionsstrategi

Ett av resultaten i studien ”Företagsklimatets betydelse för utveckling, tillväxt och förnyelse i mikroföretag” är att kommuner främst arbetar med expansionsteori. Det handlar mycket om att skapa förutsättningar för tillväxt i befintliga företag, inte minst i småföretag. Däremot handlar det mindre om skapa och driva på ett ökat nyföretagande. Det har vid diskussioner med kommunens företrädare sällan framkommit idéer om att försöka få större företag att etablera sig på orten. Däremot finns en hel del aktiviteter som kan anses tillhöra området bevarandestrategier, inte minst den betydelse kommunerna ger de större arbetsplatserna i sitt näringslivsarbete, vilket är naturligt eftersom man vet att effekterna vid eventuell nedläggning eller omlokalisering skulle bli mycket stora på kort sikt. På detta sätt kan man se kommunernas agerande som rationellt, dels handlar det om att förhindra nedläggning eller omlokalisering, dels om att få igång tillväxt och expansion i befintliga företag.

Låg kännedom om lokalt företagsklimat

En annan slutsats är att mikroföretagare inte känner till några mätningar av det lokala företagsklimatet. Endast omkring tio procent av företagarna säger sig känna till någon mätning av det lokala företagsklimatet eller på vilken plats den egna kommunen ligger i någon ranking. Intressant är således att den betydelse som kommunernas näringslivsansvariga lägger på de resultat som presenteras av olika mätningar inte har någon förankring i företagsvärlden, vilket inte är att säga att mätningarna saknar betydelse eller mäter fel saker. Mätningarna från t ex Svenskt Näringsliv bedömer ju både förutsättningar för och attityder till företagsklimat. I bedömningarna slås dessa värden ihop till ett sammanlagt värde och det är detta värde som sedan kommuniceras som resultat av undersökningen.

Olika förutsättningar i kommunerna

Förutsättningarna för de i studien deltagande kommunernas är mycket olika. Göteborgs kommun som nästan har en halv miljon invånare är ungefär 70 gånger så stor som Pajala kommun och har förstås mycket bättre kommunikationer. Även andra faktorer pekar på stora variationer som skillnaden i medelålder, ohälsotal och kostnader för äldreomsorg, för att nämna några exempel. Det kan därför sägas vara en självklarhet att det finns stora skillnader mellan de förutsättningar olika kommuner har att arbeta med och att skapa ett positivt företagsklimat. Faktorer som man bör ta hänsyn till kan vara strukturfondernas påverkan i vissa regioner, den kommunala skatteutjämningen, det geografiska läget samt beroendet av stora arbetsställen, för att ge vissa exempel.

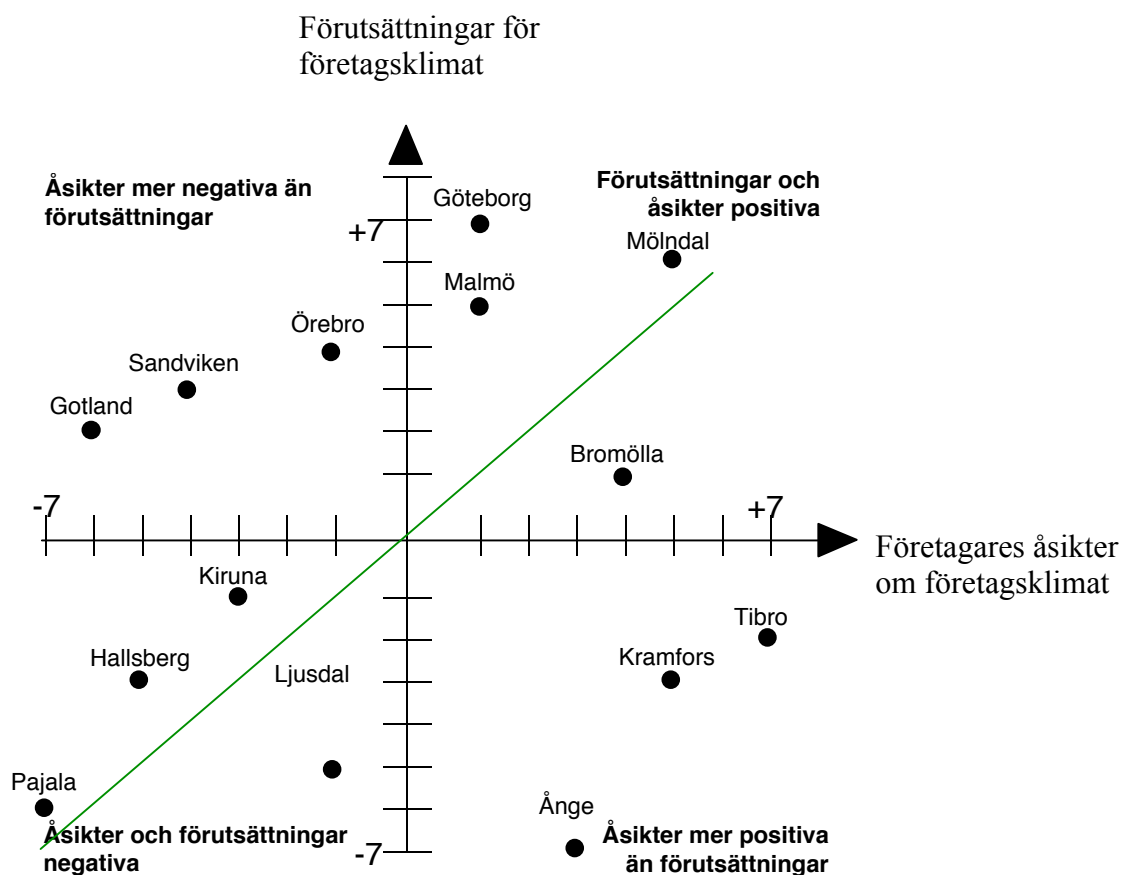
Förutsättningar och åsikter

Ett annat sätt att illustrera skillnader är att bedöma förutsättningarna för kommunens verksamhet och relatera dessa förutsättningar till de åsikter som företagarna har om näringslivsklimatet i respektive kommun. Ett försök gjordes därför i studien att illustrera detta förhållande genom att skapa en figur. Förutsättningar i form av statistiska variabler⁸ sattes i relation till företagarnas åsikter⁹. Varje enskild kommun gavs ett värde från -7 till +7. Kommunerna plottades sedan i ett spridningsdiagram enligt nedan, med förutsättningar för företagsklimat på y-axeln och företagares åsikter på x-axeln.

⁸ Variabler som ansågs spegla förutsättningarna i kommunen var antal invånare, invånare per km², medelålder, ohälsotal, flyttningsöverskott, andel eftergymnasial utbildning, andel kommunalt anställda, arbetslöshet, kostnad för äldreomsorg, skattekraft per invånare.

⁹ Variabler för företagets åsikter var hur företagen i kommunen uppfattade företagsklimatet i kommunen och hur positivt man uppfattade servicen från kommunen.

Figur 2. Förutsättningar och åsikter rankade mellan 14 kommuner

Källa: Rapporten *Företagsklimatets betydelse för utveckling, tillväxt och förnyelse i mikroföretag*, FSF 2007

Utifrån figuren kan fyra grupperingar göras efter förutsättningar för ett gott företagsklimat och åsikter om företagsklimatet. Dessa är:

1. Åsikter om företagsklimatet är mer negativa än förutsättningarna.
2. Åsikterna och förutsättningarna om företagsklimatet är mer positiva.
3. Åsikter och förutsättningar är negativa.
4. Åsikter är mer positiva än förutsättningarna.

Med utgångspunkt i dessa fyra grupper finns förstås variationer. Exempelvis kan det sägas att förutsättningarna för ett gott företagsklimat i Malmö tenderar att vara bättre än åsikterna om detsamma, även om kommunen placerar sig i den kvadrant där både förutsättningar och åsikter är positiva. De kommuner som presterar ”rätt” jämfört med hur företagen uppfattar det återfinns på en tänkt 45 gradig linje genom origo. Utifrån denna bedömning kom vi fram till att vissa kommuner kan sägas överprestera medan andra underpresterar.

1.3. Index och rankningar

Det finns flera olika rankningar, som bedömer kommuner utifrån olika tillväxtmått. En av de organisationer vars undersökning fått stort genomslag i både massmedia och kommuner, är Svenskt Näringslivs rankning av det lokala företagsklimatet. Studien omfattar samtliga kommuner i Sverige och bygger dels på en enkät till företag och dels på statistiska variabler.

Svenskt Näringslivs rankning

Svenskt Näringsliv använder sig av tre block. Dessa är: basfaktorer, enkätsvar och företagarnas omdöme om hur bra företagsklimatet är i deras kommun. Poäng från de tre blocken läggs samman och kommunerna rankas sedan efter det totala resultatet.

Svenskt Näringslivs rankning har flera styrkor, samtidigt som kritik också kan riktas mot undersökningen. En av styrkorna är att man tagit fram en definition av lokalt företagsklimat som ligger i linje med forskningen inom området. Undersökningen är ambitiös genom att enkäten riktar sig till 60 000 företag. Vartannat år tillfrågas också politiker, även om dessa svar inte ligger till grund för rankningen. Att attityder mäts på kommunnivå är en styrka. Utöver de enkätgrundande frågorna ställs också en rad andra frågor.

Kritik som framförs mot undersökningen handlar dels om mottagandet i kommunerna. Många kommuner använder sig av Svenskt Näringslivs rankning för att jämföra sig med andra kommuner i länet. Ofta uttalas mål för den enskilda kommunen om att kommunen ska stiga på rankningen. Annan kritik som framförts handlar om att det kan vara svårt för kommunen att tolka resultatet av undersökningen. Genom att undersökningen görs relativt andra kommuner är det svårt för den enskilda kommunen att avgöra om förändringar i rankningen beror på de egna lokala insatserna eller på vad som skett i andra kommuner.

Årets Företagarkommun

Årets Företagarkommun genomförs av Företagarna och Upplysnings Centralen (UC). Undersökningen mäter hur företagen utvecklas i respektive kommun. Företagens utveckling av omsättning och resultat är den tyngsta faktorn. Förutom utveckling mäts förändringen av antalet företag och företagets kreditvärdighet.

Årets tillväxtkommun

Årets tillväxtkommun är en utmärkelse som delas ut av Arena för Tillväxt i samarbete med Swedbank, ICA samt Sveriges kommuner och Landsting, SKL.

Andra undersökningar

Exempel på andra undersökningar är Kommunerna med bästa företagsklimat¹⁰, Företagens villkor och verklighet om tillväxthinder¹¹, Årets nyföretagarkommun¹², NyföretagarBarometern¹³ och Småföretagsbarometern¹⁴, för att nämna några.

---

¹⁰ Veckans affärer och Soliditet

¹¹ Nutek

¹² Jobs and Society/Nyföretagarcentrum och Visma

¹³ Jobs and Society och Bolagsverket

¹⁴ Företagarna

2. FSF:s index

Utgångspunkten för FSF:s företagsklimatindex 2007, är att synliggöra relationen mellan de förutsättningar som finns i en kommun för att åstadkomma ett gott företagsklimat samt de åsikter som företagare har om företagsklimatet i den egna kommunen. I studien Företagsklimatets betydelse för utveckling, tillväxt och förnyelse kunde vi konstatera att det fanns skillnader i förutsättningar för att framgångsrikt bedriva näringsutveckling i kommunerna och attityder hos företagare.

Svenskt Näringslivs rankning av lokalt företagsklimat mäter både variablerna förutsättningar och åsikter. Rankningen är också en omfattande undersökning som omfattar alla kommuner i Sverige. Vår avsikt var att använda dessa befintliga data för åsikter och förutsättningar för respektive kommun och belysa dessa i ett alternativt index, med bakgrund av lärdomarna från studien Företagsklimatets betydelse för utveckling, tillväxt och förnyelse.

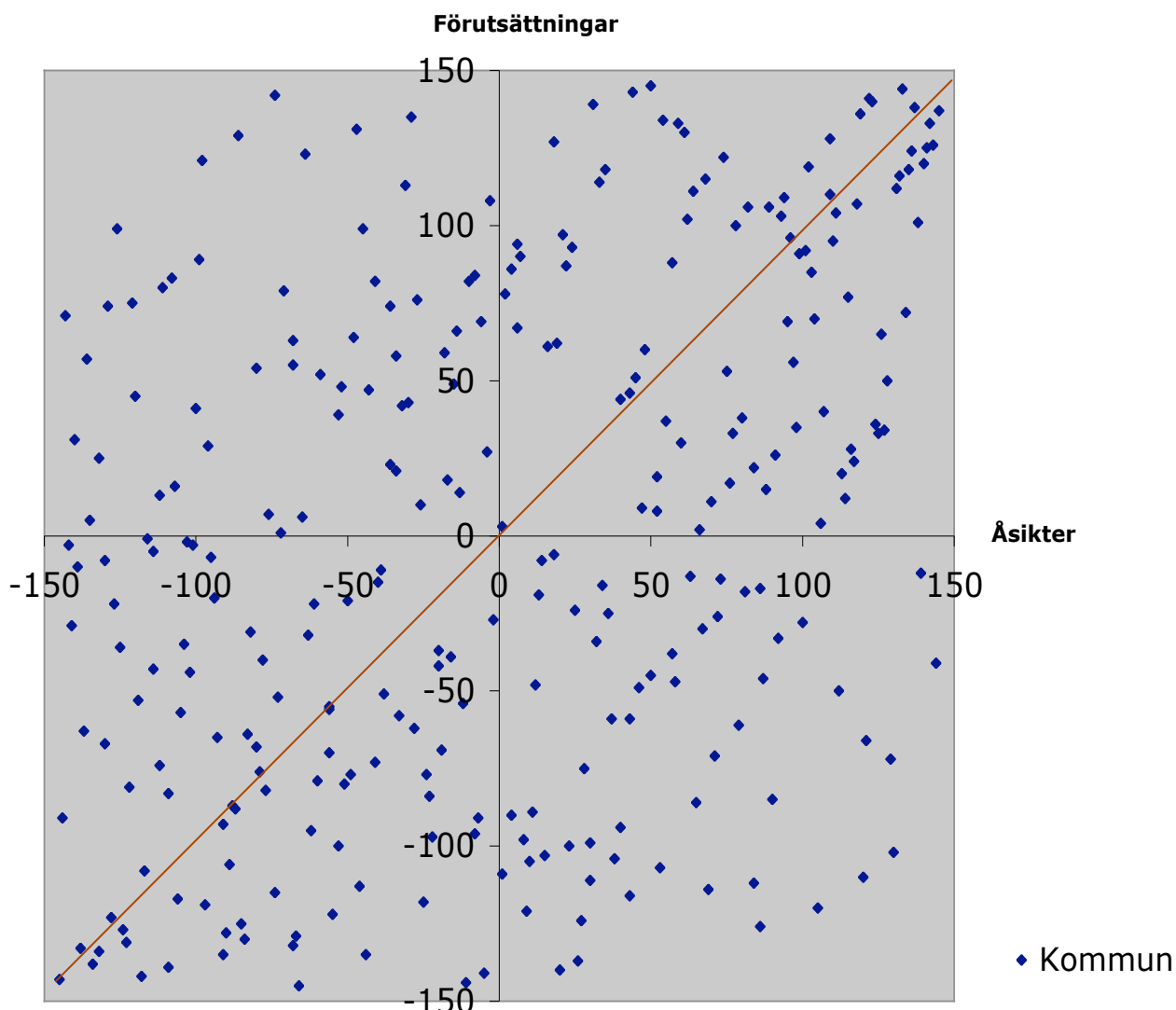
2.1. Metod

Ett första steg bestod i att rangordna alla 290 kommuner från -145 till +145, dels enligt de statistiska variablerna, dels enligt åsikterna i enkäten. Samtliga värden i de statistiska variablerna som omfattas av Svenskt Näringslivs rankning av lokalt företagsklimat räknades samman. Svenskt Näringslivs undersökning består, som tidigare påpekats, av tre block, basfaktorer, enkätsvar och det sammanfattande omdömet av företagsklimatet i kommunen.

Basfaktorerna består av värden för marknadsförsörjning, kommunalskatt, entreprenader, högre utbildning, nyföretagande och företagande. I enkätsvaren görs en uppdelning av det sammanfattande omdömet om företagsklimatet samt andra enkätsvar omfattande attityder, tillgång till kompetent arbetskraft, infrastruktur, kommunal service, kommunala regler och osund konkurrens. Det bedömdes i detta fall att alla delar av enkätsvaren skulle räknas samman som ett värde för åsikter från företagare. Varje kommun kom på så sätt att få två värden; ett rankingvärde för förutsättningar och ett värde för åsikter. Utifrån dessa båda värden kunde ett diagram skapas där alla Sveriges kommuner plottades. Värdet på x-axeln utgörs av de attityd variablerna och beskriver enkätsvaren för kommunen. Värdet på y-axeln utgörs av värden för förutsättningar i respektive kommunen.

I en linje med en 45-gradig lutning genom origo återfinns de kommuner som kan sägas prestera "rätt" utifrån de förutsättningar som finns i kommunen. Förutsättningar för ett gott företagsklimat och åsikter om detsamma sammanfaller här. Till höger om denna linje återfinns de kommuner där åsikterna är bättre än de faktiska förutsättningarna och till vänster om linjen återfinns de kommuner där åsikterna är sämre än förutsättningarna.

Figur 3. Förutsättningar och åsikter om företagsklimatet, alla Sveriges kommuner.

Inget samband mellan förutsättningar och åsikter har kunnat konstateras.¹⁵ Kommuner där åsikterna om företagsklimatet är bättre än förutsättningarna kan sägas vara vinnare. De har företagare som är mer positiva än vad de egentligen borde vara eftersom förutsättningarna kan vara mycket dåliga.

FSF:s index bygger på antaganden om att en kommun där åsikterna om företagsklimatet är bättre än förutsättningarna rankas högre än en kommun där åsikterna om företagsklimatet är sämre än förutsättningarna. De kommuner som avviker mest positivt i fråga om åsikter från en tänkt linje där åsikter och förutsättningar sammanfaller presterar bäst. De kommuner som avviker mest negativt i fråga om åsikter från den linje där åsikter och förutsättningar sammanfaller presterar sämst. Därmed kan kommuner rankas på en skala från 1-290, där den kommun som presterar bäst får 1 och den kommun som presterar sämst får 290. De kommuner som har samma värden har i FSF:s index fått samma indexvärde.

¹⁵ $R^2=0,1292$

2.2. Bäst placerade kommuner

De kommuner som presterar bäst är de där företagarnas åsikter om företagsklimatet är mest positiva trots att förutsättningarna för ett gott företagsklimat är dåliga. Kommunerna avviker mest positivt från den linje där förutsättningarna sammanfaller med åsikter.

Tabell 1. Kommunerna som presterar bäst i FSF:s företagsklimatindex

Län	Kommun	FSF:s index	Rankning SvN
Dalarna	Gagnef	1	115
Kalmar	Mönsterås	2	54
Värmland	Kristinehamn	3	32
Västra Götaland	Dals-Ed	4	52
Västerbotten	Vännäs	5	123
Västernorrland	Timrå	6	133
Skåne	Bromölla	7	101
Västerbotten	Dorotea	8	108
Värmland	Säffle	9	119
Södermanland	Vingåker	9	80

Små kommuner i toppen

Det är små kommuner som placerar sig bäst. De 25 kommuner som placerar sig högst på FSF:s företagsklimatindex har samtliga färre än 25 000 invånare. Gagnef kommun med relativt dåliga faktiska förutsättningar men ett upplevt mycket positivt företagsklimat toppar listan. På 10-i-topp-listan är Kristinehamn den kommun som har flest invånare (cirka 24 000). Dorotea är den topplacerade kommun som har lägst invånarantal (cirka 3 000).¹⁶ Den geografiska spridningen mellan de ”överpresterande” kommunerna är tämligen stor.¹⁷

¹⁶ SCB, befolkning – november 2005.

¹⁷ Vid en jämförelse med Svenskt Näringslivs rankning finns ingen korrelation.

2.3. Sämst placerade kommuner

Följande kommuner avviker mest negativt i fråga om hur företagarna i kommunen uppfattar företagsklimatet, jämfört med de faktiska förutsättningarna för ett gott företagsklimat. Kommunerna avviker mest negativt från den linje där åsikter och förutsättningar är lika.

Tabell 2. Kommunerna som presterar sämst i FSF:s företagsklimatindex

Län	Kommun	FSF:s index	Rankning SvN
Stockholm	Ekerö	290	182
Stockholm	Värmdö	289	199
Skåne	Simrishamn	288	235
Södermanland	Gnesta	287	238
Stockholm	Vaxholm	286	181
Stockholm	Södertälje	285	204
Stockholm	Österåker	284	166
Stockholm	Stockholm	283	94
Stockholm	Upplands-Bro	282	218
Västra Götaland	Orust	281	201

Stockholm i botten

Sämst placering har Ekerö kommun följt av Värmdö och Simrishamn. Skillnaden i storlek mellan de ”underpresterande” kommunerna sett till antal invånare är markant inom gruppen. Gnesta har endast knappt 10 000 invånare medan Stockholm har drygt 771 000 invånare.¹⁸ Av de tio kommuner med sämst placering tillhör sju kommuner Stockholms län.¹⁹

¹⁸ SCB, befolkning – november 2005.

¹⁹ Vid en jämförelse med Svenskt Näringslivs rankning finns ingen korrelation.

2.4. Störst avvikelse mellan FSF:s och Svenskt Näringsliv företagsklimatindex

Följande kommuners placering i FSF:s företagsklimatindex avviker mest negativt från deras placering i Svenskt Näringslivs rankning.

Tabell 3. De 15 kommuner som avviker mest från Svenskt Näringslivs rankning

Län	Kommun	FSF:s Index	Rankning SvN	Avvikelse
Södermanland	Trosa	228	37	191
Stockholm	Stockholm	283	94	189
Västra Götaland	Göteborg	238	60	178
Stockholm	Huddinge	251	74	177
Halland	Falkenberg	188	22	166
Halland	Kungsbacka	212	51	161
Stockholm	Nacka	159	3	156
Skåne	Ystad	251	97	154
Östergötland	Linköping	223	69	154
Kronoberg	Växjö	215	61	154
Skåne	Malmö	236	83	153
Stockholm	Vallentuna	233	81	152
Stockholm	Lidingö	163	11	152
Stockholm	Täby	163	12	151
Stockholm	Sigtuna	192	42	150

Trosa kommun avviker mest

Trosa är den kommun där FSF:s index och Svenskt Näringslivs rankning avviker mest från varandra. På andra plats kommer Stockholm följt av Göteborg och Huddinge. De tre största städerna i Sverige återfinns i denna grupp med Stockholm som andra kommun som avviker mest följt av Göteborg. Malmö finns på plats elva i gruppen.

2.5. Vinnare i respektive län

Följande kommuner fick den högsta placeringen i respektive län. Resultaten för samtliga kommuner återfinns i en bilaga till rapporten.

Tabell 4. De kommuner som presterar bäst i respektive län

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Blekinge	Olofström	33	179
Dalarna	Gagnef	1	115
Gotland	Gotland	271	234
Gävleborg	Ovanåker	21	135
Halland	Laholm	115	19
Jämtland	Bräcke	103	188
Jönköping	Sävsjö	16	35
Kalmar	Mönsterås	2	54
Kronoberg	Alvesta	14	116
Norrbottn	Haparanda	25	99
Skåne	Bromölla	7	101
Stockholm	Nynäshamn	127	100
Södermanland	Vingåker	9	80
Uppsala	Älvkarleby	15	143
Värmland	Kristinehamn	3	32
Västerbotten	Vännäs	5	123
Västernorrland	Timrå	6	133
Västmanland	Kungsör	74	158
Västra Götaland	Dals-Ed	4	52
Örebro	Kumla	18	79
Östergötland	Boxholm	97	183

2.6. Avslutande diskussion

Vi har med detta företagsklimatindex velat sätta fokus på att kommuner arbetar utifrån väldigt olika förutsättningar med att skapa ett positivt företagsklimat. Vissa kommuner arbetar i uppförsbacke genom att avståndet till marknaden är stort eller att kostnaden för äldreomsorgen är hög. Här har företrädare för kommunen ett sämre utgångsläge i arbetet med att åstadkomma ett gott företagsklimat. Möjligheten att kommunen placerar sig högt i någon rankinglista är också sämre. I andra kommuner, där förutsättningarna är goda, kan det sägas att företrädare har ett mer gynnsamt utgångsläge i att skapa ett gott företagsklimat. Därmed är inte sagt att företrädare i dessa kommuner gör ett sämre arbete eller tvärt om.

Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet är en ambitiös och omfattande undersökning som fått stor genomslag bland Sveriges kommuner och beslutsfattare. Undersökningen har dock utsatts för en del kritik och kan sägas innehålla en del brister. Dessa handlar om att kommuners placeringar i rankingen inte enbart styrs av de egna besluten utan också av hur andra kommuner agerar. Annan kritik handlar om att det är svårt för kommuner med dåliga förutsättningar att få en bra placering i rankingen.

Självklart finns det en mängd mått som kan beskriva förutsättningar för en kommun och det kan diskuteras vilka mått som bäst beskriver förutsättningarna för ett gott företagsklimat. I denna studie har befintliga mått från svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet använts.

Vår förhoppning är att diskussionen om företagsklimatet får ett bredare perspektiv genom att fokusera också på kommunens förutsättningar för ett gott företagsklimat och att detta bättre lyfts fram i bedömningar av det lokala företagsklimatet.

Vidare hoppas vi att de kommuner som ”överpresterar”, de där förutsättningarna och prestation avviker som mest samt de kommuner som ”underpresterar” blir föremål för framtida praktiskt orienterad policy-forskning som kan bidra till att utveckla det kommunala arbetet med att skapa ett gott företagsklimat.

3. Bilaga

3.1. FSF:s index

Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Gagnef	1	115
Mönsterås	2	54
Kristinehamn	3	32
Dals-Ed	4	52
Vännäs	5	123
Timrå	6	133
Bromölla	7	101
Dorotea	8	108
Vingåker	9	80
Säffle	9	119
Orsa	11	90
Hammarö	12	58
Bjurholm	13	39
Alvesta	14	116
Älvkarleby	15	143
Sävsjö	16	35
Mellerud	17	173
Kumla	18	79
Töreboda	19	57
Avesta	19	78
Ovanåker	21	135
Fagersta	22	194
Munkfors	23	174
Torsby	24	129
Haparanda	25	99
Degerfors	26	209
Åmål	27	139
Forshaga	27	146
Ale	30	112
Arvika	30	128
Mariestad	30	157
Hofors	32	168
Olofström	33	179
Götene	34	105
Nordmaling	34	242
Årjäng	36	43
Arvidsjaur	36	136
Eksjö	38	126
Tranås	39	31
Härnösand	39	275
Sunne	41	16
Högsby	42	221
Västervik	43	65
Storfors	44	191
Karlskoga	45	124

Vårgårda	46	14
Färgelanda	47	167
Habo	48	9
Borlänge	50	68
Vetlanda	50	72
Tidaholm	50	103
Skellefteå	50	137
Rättvik	53	134
Essunga	55	59
Kil	55	178
Nordanstig	55	210
Skövde	58	36
Gnosjö	58	49
Smedjebacken	58	190
Osby	60	56
Markaryd	61	26
Leksand	62	18
Åstorp	62	66
Örnsköldsvik	64	86
Vara	65	46
Tranemo	65	67
Trollhättan	67	96
Alingsås	69	20
Lessebo	69	117
Hallsberg	69	163
Norsjö	69	259
Ockelbo	72	104
Munkedal	72	151
Kungsör	74	158
Älvdalen	74	237
Vaggeryd	77	21
Svenljunga	77	75
Nybro	77	193
Hallstahammar	79	250
Aneby	80	55
Mora	81	102
Gullspång	82	254
Vimmerby	83	107
Lekeberg	84	141
Hagfors	85	213
Falköping	86	159
Filipstad	87	272
Söderhamn	88	212
Lerum	89	30
Laxå	89	227
Bollebygd	91	23
Värnamo	91	27
Borgholm	93	93
Lidköping	94	82

Ånge	95	246
Skurup	96	40
Boxholm	97	183
Köping	98	219
Grums	98	264
Bjuv	100	164
Mullsjö	101	145
Ljungby	103	34
Finspång	103	147
Bräcke	103	188
Grästorp	105	148
Älmhult	106	110
Lindesberg	106	215
Herrljunga	108	13
Bengtsfors	109	261
Askersund	110	172
Partille	111	70
Håbo	112	47
Säter	113	195
Ängelholm	115	6
Laholm	115	19
Strömsund	115	229
Mölnadal	118	5
Höganäs	118	8
Staffanstorps	118	25
Jönköping	118	45
Kävlinge	121	24
Örkelljunga	122	76
Överkalix	122	236
Vellinge	124	1
Karlstad	125	41
Lycksele	126	265
Nynäshamn	127	100
Surahammar	128	283
Hällefors	128	285
Gislaved	130	89
Klippan	131	88
Sandviken	131	249
Mörbylånga	133	156
Eda	133	290
Sollentuna	136	7
Järfälla	136	29
Torsås	136	211
Hultsfred	136	243
Strängnäs	138	77
Härryda	139	44
Karlsborg	139	161
Vänersborg	141	260
Gällivare	142	255

Skinnskatteberg	142	282
Ljusnarsberg	144	278
Ludvika	145	287
Vilhelmina	146	253
Lomma	147	15
Danderyd	149	4
Enköping	149	33
Ragunda	149	288
Solna	151	2
Tyresö	151	48
Upplands-Väsby	153	17
Malå	153	262
Nässjö	155	50
Vindeln	156	165
Heby	157	85
Sjöbo	158	28
Nacka	159	3
Sundbyberg	159	10
Lidingö	163	11
Täby	163	12
Tingsryd	163	186
Kramfors	163	258
Burlöv	165	38
Mjölby	165	114
Helsingborg	167	205
Robertsfors	167	240
Tibro	169	53
Borås	171	62
Uppvidinge	171	118
Bollnäs	171	170
Ronneby	171	266
Oxelösund	174	208
Luleå	175	120
Norberg	175	289
Sölvesborg	177	149
Hedemora	177	244
Stenungsund	179	71
Karlshamn	180	198
Piteå	181	216
Nykvarn	182	106
Åsele	182	284
Arjeplog	184	180
Nora	184	214
Ulricehamn	186	98
Kalix	186	217
Falkenberg	188	22
Åtvidaberg	188	196
Boden	190	64
Sigtuna	192	42

Salem	192	132
Sollefteå	192	277
Sorsele	194	270
Varberg	195	73
Älvsbyn	195	239
Ydre	197	63
Mark	197	192
Hässleholm	200	84
Skara	200	121
Katrineholm	200	281
Vansbro	202	273
Lilla Edet	203	251
Umeå	204	152
Eskilstuna	205	150
Tierp	205	223
Malung	207	203
Söderköping	208	87
Nyköping	208	138
Uddevalla	210	177
Kungsbacka	212	51
Kalmar	212	155
Karlskrona	212	225
Växjö	215	61
Åre	215	109
Lysekil	215	274
Lund	217	95
Haninge	218	226
Pajala	218	276
Kungälv	220	125
Strömstad	221	189
Linköping	223	69
Östhammar	223	256
Kiruna	223	271
Halmstad	225	91
Östra Göinge	226	233
Höör	227	142
Trosa	228	37
Oskarshamn	229	286
Ljusdal	230	247
Öckerö	231	127
Vallentuna	233	81
Båstad	233	111
Härjedalen	233	228
Storuman	235	279
Malmö	236	83
Göteborg	238	60
Västerås	238	92
Arboga	238	248
Kinda	241	202

Örebro	243	169
Sundsvall	243	175
Perstorp	243	176
Tjörn	245	232
Svalöv	246	140
Östersund	247	154
Svedala	248	113
Krokom	249	231
Huddinge	251	74
Ystad	251	97
Eslöv	251	200
Uppsala	253	130
Jokkmokk	253	220
Botkyrka	255	184
Hudiksvall	256	241
Sala	257	245
Landskrona	258	257
Hjo	259	162
Flen	260	207
Norrtälje	261	122
Knivsta	262	131
Hylte	263	222
Emmaboda	264	252
Norrköping	265	153
Motala	265	280
Valdemarsvik	267	185
Berg	268	269
Kristianstad	269	171
Ödeshög	270	224
Vadstena	271	197
Gotland	271	234
Falun	274	144
Hörby	274	187
Sotenäs	274	267
Gävle	276	230
Tanum	277	206
Övertorneå	277	268
Tomelilla	279	160
Trelleborg	280	263
Orust	281	201
Upplands-Bro	282	218
Stockholm	283	94
Österåker	284	166
Södertälje	285	204
Vaxholm	286	181
Gnesta	287	238
Simrishamn	288	235
Värmdö	289	199
Ekerö	290	182

3.2. Länsfördelning

Blekinge

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Blekinge	Olofström	33	179
Blekinge	Ronneby	171	266
Blekinge	Sölvesborg	177	149
Blekinge	Karlshamn	180	198
Blekinge	Karlskrona	212	225

Dalarna

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Dalarna	Gagnef	1	115
Dalarna	Orsa	11	90
Dalarna	Avesta	19	78
Dalarna	Borlänge	50	68
Dalarna	Rättvik	53	134
Dalarna	Smedjebacken	58	190
Dalarna	Leksand	62	18
Dalarna	Älvdalen	74	237
Dalarna	Mora	81	102
Dalarna	Säter	113	195
Dalarna	Ludvika	145	287
Dalarna	Hedemora	177	244
Dalarna	Vansbro	202	273
Dalarna	Malung	207	203
Dalarna	Falun	274	144

Gotland

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Gotland	Gotland	271	234

Gävleborg

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Gävleborg	Ovanåker	21	135
Gävleborg	Hofors	32	168
Gävleborg	Nordanstig	55	210
Gävleborg	Ockelbo	72	104
Gävleborg	Söderhamn	88	212
Gävleborg	Sandviken	131	249
Gävleborg	Bollnäs	171	170
Gävleborg	Ljusdal	230	247
Gävleborg	Hudiksvall	256	241
Gävleborg	Gävle	276	230

Halland

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Halland	Laholm	115	19
Halland	Falkenberg	188	22
Halland	Varberg	195	73
Halland	Kungsbacka	212	51
Halland	Halmstad	225	91
Halland	Hylte	263	222

Jämtland

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Jämtland	Bräcke	103	188
Jämtland	Strömsund	115	229
Jämtland	Ragunda	149	288
Jämtland	Åre	215	109
Jämtland	Härjedalen	233	228
Jämtland	Östersund	247	154
Jämtland	Krokom	249	231
Jämtland	Berg	268	269

Jönköping

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Jönköping	Sävsjö	16	35
Jönköping	Eksjö	38	126
Jönköping	Tranås	39	31
Jönköping	Habo	48	9
Jönköping	Vetlanda	50	72
Jönköping	Gnosjö	58	49
Jönköping	Vaggeryd	77	21
Jönköping	Aneby	80	55
Jönköping	Värnamo	91	27
Jönköping	Mullsjö	101	145
Jönköping	Jönköping	118	45
Jönköping	Gislaved	130	89
Jönköping	Nässjö	155	50

Kalmar

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Kalmar	Mönsterås	2	54
Kalmar	Högsby	42	221
Kalmar	Västervik	43	65
Kalmar	Nybro	77	193
Kalmar	Vimmerby	83	107
Kalmar	Borgholm	93	93
Kalmar	Mörbylånga	133	156
Kalmar	Hultsfred	136	243
Kalmar	Torsås	136	211
Kalmar	Kalmar	212	155
Kalmar	Oskarshamn	229	286
Kalmar	Emmaboda	264	252

Kronoberg

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Kronoberg	Alvesta	14	116
Kronoberg	Markaryd	61	26
Kronoberg	Lessebo	69	117
Kronoberg	Ljungby	103	34
Kronoberg	Älmhult	106	110
Kronoberg	Tingsryd	163	186
Kronoberg	Uppvidinge	171	118
Kronoberg	Växjö	215	61

Norrbottn

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Norrbottn	Haparanda	25	99
Norrbottn	Arvidsjaur	36	136
Norrbottn	Överkalix	122	236
Norrbottn	Gällivare	142	255
Norrbottn	Luleå	175	120
Norrbottn	Piteå	181	216
Norrbottn	Arjeplog	184	180
Norrbottn	Kalix	186	217
Norrbottn	Boden	190	64
Norrbottn	Älvsbyn	195	239
Norrbottn	Pajala	218	276
Norrbottn	Kiruna	223	271
Norrbottn	Jokkmokk	253	220
Norrbottn	Övertorneå	277	268

Skåne

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Skåne	Bromölla	7	101
Skåne	Osby	60	56
Skåne	Åstorp	62	66
Skåne	Skurup	96	40
Skåne	Bjuv	100	164
Skåne	Ängelholm	115	6
Skåne	Höganäs	118	8
Skåne	Staffanstorps	118	25
Skåne	Kävlinge	121	24
Skåne	Örkelljunga	122	76
Skåne	Vellinge	124	1
Skåne	Klippan	131	88
Skåne	Lomma	147	15
Skåne	Sjöbo	158	28
Skåne	Burlöv	165	38
Skåne	Helsingborg	167	205
Skåne	Hässleholm	200	84
Skåne	Lund	217	95
Skåne	Östra Göinge	226	233
Skåne	Höör	227	142
Skåne	Båstad	233	111
Skåne	Malmö	236	83
Skåne	Perstorp	243	176
Skåne	Svalöv	246	140
Skåne	Svedala	248	113
Skåne	Eslöv	251	200
Skåne	Ystad	251	97
Skåne	Landskrona	258	257
Skåne	Kristianstad	269	171
Skåne	Hörby	274	187
Skåne	Tomelilla	279	160
Skåne	Trelleborg	280	263
Skåne	Simrishamn	288	235

Stockholm

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Stockholm	Nynäshamn	127	100
Stockholm	Järfälla	136	29
Stockholm	Sollentuna	136	7
Stockholm	Danderyd	149	4
Stockholm	Solna	151	2
Stockholm	Tyresö	151	48
Stockholm	Upplands-Väsby	153	17
Stockholm	Nacka	159	3
Stockholm	Sundbyberg	159	10
Stockholm	Lidingö	163	11
Stockholm	Täby	163	12
Stockholm	Nykvarn	182	106
Stockholm	Salem	192	132
Stockholm	Sigtuna	192	42
Stockholm	Haninge	218	226
Stockholm	Vallentuna	233	81
Stockholm	Huddinge	251	74
Stockholm	Botkyrka	255	184
Stockholm	Norrtälje	261	122
Stockholm	Upplands-Bro	282	218
Stockholm	Stockholm	283	94
Stockholm	Österåker	284	166
Stockholm	Södertälje	285	204
Stockholm	Vaxholm	286	181
Stockholm	Värmdö	289	199
Stockholm	Ekerö	290	182

Södermanland

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Södermanland	Vingåker	9	80
Södermanland	Strängnäs	138	77
Södermanland	Oxelösund	174	208
Södermanland	Katrineholm	200	281
Södermanland	Eskilstuna	205	150
Södermanland	Nyköping	208	138
Södermanland	Trosa	228	37
Södermanland	Flen	260	207
Södermanland	Gnesta	287	238

Uppsala

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Uppsala	Älvkarleby	15	143
Uppsala	Håbo	112	47
Uppsala	Enköping	149	33
Uppsala	Heby	157	85
Uppsala	Tierp	205	223
Uppsala	Östhammar	223	256
Uppsala	Uppsala	253	130
Uppsala	Knivsta	262	131

Värmland

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Värmland	Kristinehamn	3	32
Värmland	Säffle	9	119
Värmland	Hammarö	12	58
Värmland	Munkfors	23	174
Värmland	Torsby	24	129
Värmland	Forshaga	27	146
Värmland	Arvika	30	128
Värmland	Årjäng	36	43
Värmland	Sunne	41	16
Värmland	Storfors	44	191
Värmland	Kil	55	178
Värmland	Hagfors	85	213
Värmland	Filipstad	87	272
Värmland	Grums	98	264
Värmland	Karlstad	125	41
Värmland	Eda	133	290

Västerbotten

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Västerbotten	Vännäs	5	123
Västerbotten	Dorotea	8	108
Västerbotten	Bjurholm	13	39
Västerbotten	Nordmaling	34	242
Västerbotten	Skellefteå	50	137
Västerbotten	Norsjö	69	259
Västerbotten	Lycksele	126	265
Västerbotten	Vilhelmina	146	253
Västerbotten	Malå	153	262
Västerbotten	Vindeln	156	165
Västerbotten	Robertsfors	167	240
Västerbotten	Åsele	182	284
Västerbotten	Sorsele	194	270
Västerbotten	Umeå	204	152
Västerbotten	Storuman	235	279

Västernorrland

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Västernorrland	Timrå	6	133
Västernorrland	Härnösand	39	275
Västernorrland	Örnsköldsvik	64	86
Västernorrland	Ånge	95	246
Västernorrland	Kramfors	163	258
Västernorrland	Sollefteå	192	277
Västernorrland	Sundsvall	243	175

Västmanland

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Västmanland	Fagersta	22	194
Västmanland	Kungsör	74	158
Västmanland	Hallstahammar	79	250
Västmanland	Köping	98	219
Västmanland	Surahammar	128	283
Västmanland	Skinnskatteberg	142	282
Västmanland	Norberg	175	289
Västmanland	Arboga	238	248
Västmanland	Västerås	238	92
Västmanland	Sala	257	245

Västra Götaland

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Västra Götaland	Dals-Ed	4	52
Västra Götaland	Mellerud	17	173
Västra Götaland	Töreboda	19	57
Västra Götaland	Åmål	27	139
Västra Götaland	Ale	30	112
Västra Götaland	Mariestad	30	157
Västra Götaland	Götene	34	105
Västra Götaland	Vårgårda	46	14
Västra Götaland	Färgelanda	47	167
Västra Götaland	Tidaholm	50	103
Västra Götaland	Essunga	55	59
Västra Götaland	Skövde	58	36
Västra Götaland	Tranemo	65	67
Västra Götaland	Vara	65	46
Västra Götaland	Trollhättan	67	96
Västra Götaland	Alingsås	69	20
Västra Götaland	Munkedal	72	151
Västra Götaland	Svenljunga	77	75
Västra Götaland	Gullspång	82	254
Västra Götaland	Falköping	86	159

Västra Götaland	Lerum	89	30
Västra Götaland	Bollebygd	91	23
Västra Götaland	Lidköping	94	82
Västra Götaland	Grästorp	105	148
Västra Götaland	Herrljunga	108	13
Västra Götaland	Bengtsfors	109	261
Västra Götaland	Partille	111	70
Västra Götaland	Mölnadal	118	5
Västra Götaland	Härryda	139	44
Västra Götaland	Karlsborg	139	161
Västra Götaland	Vänersborg	141	260
Västra Götaland	Tibro	169	53
Västra Götaland	Borås	171	62
Västra Götaland	Stenungsund	179	71
Västra Götaland	Ulricehamn	186	98
Västra Götaland	Mark	197	192
Västra Götaland	Skara	200	121
Västra Götaland	Lilla Edet	203	251
Västra Götaland	Uddevalla	210	177
Västra Götaland	Lysekil	215	274
Västra Götaland	Kungälv	220	125
Västra Götaland	Strömstad	221	189
Västra Götaland	Öckerö	231	127
Västra Götaland	Göteborg	238	60
Västra Götaland	Tjörn	245	232
Västra Götaland	Hjo	259	162
Västra Götaland	Sotenäs	274	267
Västra Götaland	Tanum	277	206
Västra Götaland	Orust	281	201

Örebro

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Örebro	Kumla	18	79
Örebro	Degerfors	26	209
Örebro	Karlskoga	45	124
Örebro	Hallsberg	69	163
Örebro	Lekeberg	84	141
Örebro	Laxå	89	227
Örebro	Lindesberg	106	215
Örebro	Askersund	110	172
Örebro	Hällefors	128	285
Örebro	Ljusnarsberg	144	278
Örebro	Nora	184	214
Örebro	Örebro	243	169

Östergötland

Län	Kommun	FSF Index	Rankning SvN
Östergötland	Boxholm	97	183
Östergötland	Finspång	103	147
Östergötland	Mjölby	165	114
Östergötland	Åtvidaberg	188	196
Östergötland	Ydre	197	63
Östergötland	Söderköping	208	87
Östergötland	Linköping	223	69
Östergötland	Kinda	241	202
Östergötland	Motala	265	280
Östergötland	Norrköping	265	153
Östergötland	Valdemarsvik	267	185
Östergötland	Ödeshög	270	224
Östergötland	Vadstena	271	197

4. Källförteckning

Andersson (2006), *Företagsdynamik och tillväxt, En kartläggning och analys av företagsdynamik och arbetsproduktivitetstillväxt i Sverige*, ITPS.

Axelsson, Löf, Strandell (2003) *Näringsklimatet i Sverige*, ITPS och NUTEK.

Berggren et al (1998) *Från Italien till Gnosjö. Nya jobb och företag. Rapport nr. 2* Rådet för Arbetslivsforskning, Stockholm.

Berglund, 1999, *Populationen av nyföretagare i Sverige 1998 relativt ett stickprov av anställda*, Institutionen för nationalekonomi, Umeå universitet.

Berglund (2007) *Jakten på entreprenörskapet*, Doktorsavhandling vid Mälardalens Högskola

Birch, m fl (2000), *Entrepreneurial Hot Spots*.

Boter och Lundström (2005) *SME perspectives on business support services: The role of company size, industry and location*, Journal of Small Business and Enterprise Development, Volume 12 Number 2.

Capelleras, Mole, Greene, and Storey (2005), *Do more heavily regulated economies have poorer performing new firms? Evidence from England and Spain*, CSME Working Paper, Warwick Business School.

Davidsson (1993) *Kultur och entreprenörskap*, FSF.

Davidsson (1995) *Kultur och entreprenörskap – en uppföljning*, FSF.

Davidsson, Lindmark, och Olofsson (1994), *Dynamiken i svenskt näringsliv*, NUTEK.

Davidsson, Lindmark och Olofsson (1996), *Näringslivsdynamik under 1990-talet*, NUTEK.

Fakta om Norrbottens län (2005), ISSN 0283-9636, Luleå 2005.

Filipsson, Heldén, Linder (2001), *Kunskap i samverkan - mötet mellan högskola och småföretag*, Företagarna.

Fogelqvist (2005), *Samverkan mellan kommun och näringsliv, kommunernas näringspolitiska organisation, nätverk och förvaltning*, Svenskt Näringsliv.

Företagarna och FöreningsSparbanken. *Småföretagsbarometern*.

Företagarna och UC Affärs- och kreditupplysningsföretaget. *Årets Företagarkommun*.

Gustafsson, Johannisson (1983) *Lokal företagskultur – Ett försök till meningsbyggnad*, Högskolan i Växjö, 1983:19.

- Holm, Lindgren, Malmberg (2004) *Arbete och tillväxt i hela landet – betydelsen av arbetskraftsmobilisering*. ITPS .
- Hult, Liljegren, Lundström, och Ramström, (2001) *Soloföretag*, FSF 2000:1.
- ITPS (2005) *Näringsklimatet i Sverige* ITPS A 2005:004.
- ITPS (2005) *Nyförstagandet i Sverige 2003 och 2004*.
- Johannisson (1978) *Företag och närsamhälle*. Högskolan i Växjö.
- Johannisson, et al (1994) *Beyond anarchy and organization: entrepreneurs in contextual networks*. SIRE Working Paper 1995:1.
- Johannisson, och Lindmark, red (1996) *Företag, Företagare, Företagsamhet*, FSF och Studentlitteratur.
- Johannisson (2002) *Entreprenörskapets regionala organisering – bortom storskalighet och teknologi*. Ingår i Aronsson & Johannisson red (2002) *Entreprenörskapets dynamik och regionala förankring*. Växjö University Press.
- Johannisson (2004) *Den lokala ekonomins kraftkällor*. Ingår i *Lokal ekonomi för hållbar tillväxt*, NUTEK B 2004.
- Johansson, (1997), *Att förstå rådgivning till småföretagare*, Lund Academia Adacta AB.
- KK-stiftelsen (2003) *Upplevelseindustrin 2003 – statistik och jämförelser*.
- Konjunkturbarometer Norrland (2005), SCB och Norrlandsfonden.
- Lundström, et al, *Industriella samverkansprojekt – uppföljning och erfarenheter från verksamhet på lokal nivå*, SIND 1984:3.
- Lundström, Davidsson, Lindmark, Löwstedt, Niederbach, Olofsson (1993), *De nya och små företagens roll i svensk ekonomi*, FSF.
- Lundström, Boter, Kjellberg, och Öhman, (1998) *Svensk småföretagspolitik – struktur, resultat och internationella jämförelser*, FSF 1998:8.
- Lundström m fl, (1986:4) *Krångelsverige myt eller sanning*, NUTEK.
- NUTEK (2005) *Nya företag - Växande företag - Starka regioner*.
- NUTEK (2005) *Den första anställningen - Hinder och möjligheter för soloföretag att anställa en första person*. R 2005:01.
- NUTEK R 2005:01, *Den första anställningen, hinder och möjligheter för soloföretag att anställa en första person*, NUTEK.
- NUTEK, *Attityder till företagande– Entreprenörskapsbarometern*.

Ramström, Norling (1997) *Småföretagen och deras vänner. Stödmönster och nätverk för företagen i Stockholms län*, Länsstyrelsen i Stockholms län. Enheten för regional utveckling. Rapport 1997:02.

Reynolds (2007), *Prsentation of the PSED data in Piteå May 2007 at the Entrepreneurial Week*.

Strandberg (1997) *Företagsklimat, tillväxt och strategier: en studie av småföretagarna i Sundsvall*. Rapport 1997:4, Mitthögskolan, Östersund.

Strukturrapport, *Företagandets villkor 2001*, Svenskt Näringsliv.

VINNOVA (2003) *En studie om forskning inom upplevelseindustrin*, NIGU Research and Consulting.

Westlund et al, (2005), *Utvärdering av delegationen för regional samverkan om högre utbildning*, ITPS.

Vikström, (2005) *Näringsklimatet i Sverige 2004*, ITPS.

Vinberg, (2005) *David möter Goliat - kontraster mellan mikroföretag och offentliga arbetsplatser avseende förändringsaspekter och sjukfrånvaro*.

Internetkällor

www.narljus.se

www.scb.se

www.svensktnaringsliv.se

www.foretagarna.se

www.kks.se

www.businessregion.se

www.kfakta.se

www.oresundsbarometern.se

www.smakom.se

www.arenafortillvaxt.com/statistik

www.jobs-society.se

www.nutek.se

www.swedbank.se

www.almi.se